

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-VI.431.2.6.2019.AB

Warszawa, 11 marca 2019 r.

**Pan
Edward Żerański
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Szydłowie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kontroler: Anna Brzezińska – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadziła w dniach 6-8 lutego 2019 roku kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Pana Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szydłowie.

Przedmiot kontroli obejmował sprawdzenie sposobu organizacji oraz realizację przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r., poz. 2134, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych.

Kontrolą objęto okres od 1 sierpnia 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 6 lutego 2019 r.

Niniejszym przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki **pozytywnie** ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie, podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania oraz **pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień**, ocenił działania podjęte w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych.

1. Organizacja realizacji zadania.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pan Edward Żerański – zatrudniony na tym stanowisku od dnia 1 sierpnia 2012 roku na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główna księgowa jednostki kontrolowanej – Pani Barbara Jakubiak, która wykonuje zadania zgodnie z powierzoną jej odpowiedzialnością za realizację budżetu jednostki.

Na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, Wójt Gminy Szydłowo, Zarządzeniem Nr 11/2016 z dnia 2 marca 2016 roku, wyznaczył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie jako jednostkę organizacyjną Gminy Szydłowo właściwą do realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych. Zadania z zakresu ustawy Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie realizuje na podstawie regulaminu organizacyjnego, wprowadzonego Pana Zarządzeniem Nr 2/2016 z dnia 01 kwietnia 2016 roku. W regulaminie w § 4 pkt 7 wyodrębniono stanowisko do spraw świadczeń wychowawczych. Natomiast zadania tego stanowiska określono w § 24 regulaminu.

Decyzje administracyjne wydawane z zakresu świadczeń wychowawczych podpisuje Pan, na podstawie upoważnienia Nr 12/2016 z dnia 2 marca 2016 roku, udzielonego przez Wójta Gminy Szydłowo.

W okresie objętym kontrolą zadania związane z prowadzeniem postępowań z zakresu świadczeń wychowawczych realizowały niżej wymienione osoby na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Szydłowo, co jest realizacją art. 10 ust. 2 ustawy:

- 1) Pan jako kierownik GOPS, posiadający upoważnienie¹ Wójta Gminy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.
- 2) Pani Sylwia Skowrońska - referent ds. świadczeń wychowawczych, zatrudniona na czas nieokreślony od 17 czerwca 2016 roku, posiadająca upoważnienie² Wójta Gminy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.

Pracownik realizujący kontrolowane zadania posiadał zakres czynności, w którym określono prowadzenie spraw świadczeń wychowawczych.

2. Prawdliwość ustalania uprawnień do świadczenia wychowawczego i jego wypłacania.

Ustalono, że w okresie podlegającym kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie wydał łącznie 891 decyzji w sprawach świadczeń wychowawczych, w tym 813 decyzji przyznających prawo do świadczeń, 19 decyzji, w których jednocześnie orzeczono o odmowie i przyznaniu świadczenia oraz 39 decyzji, w których odmówiono prawa do świadczenia.

W bieżącym okresie świadczeniowym do jednostki kontrolowanej nie wpłynęły wnioski, w których w związku z art. 11 ustawy należało wystąpić z zapytaniem czy w tych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 20 spraw z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych³. W 10 sprawach, z uwzględnieniem kryterium dochodowego, w 2 przypadkach, świadczenie przyznano na pierwsze dziecko. W pierwszej sprawie, dziecko stało się pierwszym dzieckiem w rodzinie, ponieważ posiadało starsze rodzeństwo, które ukończyło 18 rok życia, natomiast w drugiej sprawie – dziecko to było jedynym

¹ Upoważnienie Nr 12/2016 Wójta Gminy Szydłowo z dnia 2 marca 2016 roku.

² Upoważnienie Nr SK.077.4.2016 Wójta Gminy Szydłowo z dnia 17 czerwca 2016 roku, wydane na wniosek Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie.

³ Decyzje administracyjne nr: GOPS.5711.87.2018 z dnia 20.08.2018r., GOPS.5711.134.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.89.2017 z dnia 17.08.2017 r., GOPS.5711.288.2017 z dnia 25.09.2017 r., GOPS.5711.246.2018 z dnia 24.09.2018 r., GOPS.5711.15.2018 z dnia 19.02.2018 r., GOPS.5711.150.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.344.2017 z dnia 27.09.2017 r., GOPS.5711.9.2019 z dnia 04.02.2019 r., GOPS.5711.47.2018 z dnia 02.07.2018 r., GOPS.5711.85.2018 z dnia 20.08.2018 r., GOPS.5711.389.2018 z dnia 16.10.2018 r., GOPS.5711.393.2018 z dnia 16.10.2018 r., GOPS.5711.329.2017 z dnia 27.09.2017 r., GOPS.5711.93.2017 z dnia 17.08.2017 r., GOPS.5711.168.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.151.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.139.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.267.2018 z dnia 25.09.2018 r., GOPS.5711.111.2018 z dnia 24.08.2018 r.

dzieckiem w rodzinie. W 7 kolejnych sprawach świadczenie przyznano na pierwsze i na drugie dziecko oraz w 1 przypadku na pierwsze, drugie i trzecie dziecko. W 10 sprawach (bez uwzględnienia kryterium dochodowego) świadczenie wychowawcze w 1 sprawie przyznano na drugie, trzecie i czwarte dziecko, natomiast w 9 pozostałych sprawach świadczenie przyznano tylko na drugie dziecko.

Postępowanie w sprawach o świadczenie wychowawcze każdorazowo wszczynano na wniosek, którego wzór określony został w § 2 pkt 1–8 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 1465).

W badanych sprawach dotyczących ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, za wyjątkiem jednej sprawy, o której mowa poniżej, wnioski były kompletne, zawierały w swojej treści wszystkie niezbędne dane, opatrzone pieczęcią z datą wpływu i podpisem osoby przyjmującej wniosek. Do wniosków dotyczących ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego z uwzględnieniem kryterium dochodowego (na pierwsze dziecko), wnioskodawcy dołączyli wszystkie wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia. W sprawie zakończonej wydaniem decyzji numer GOPS.5711.138.2018 z dnia 29.08.2018 r. złożono nieprawidłowo wypełniony wniosek o przyznanie świadczenia wychowawczego – część II wniosku (strona 3). Wnioskodawczyni ubiegała się o świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko, które było jednym dzieckiem w rodzinie. We wniosku w pozycji stan cywilny wpisała - mężatka. Natomiast dalej we wniosku w składzie rodziny wpisała tylko siebie i syna. Do wniosku dołączyła postanowienie sądu rejonowego, na mocy którego zatwierdzono ugodę sądową w zakresie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka od jego ojca. Na tej podstawie, mimo iż wnioskodawczyni nie posiadała rozvodu orzeczonego prawomocnym wyrokiem sądu, jednostka kontrolowana, uznała ją za osobę samotnie wychowującą dziecko. W tej sytuacji przypomnienia wymaga art. 2 ust. 13 ustawy, w którym ilekroć w ustawie jest mowa o osobie samotnie wychowującej dziecko – oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem. Mając na uwadze powyższe należało we wniosku w składzie rodziny wykazać ojca dziecka oraz uwzględnić jego dochody. Uchybienie to poprawiono jeszcze w trakcie kontroli, bowiem wnioskodawczyni oświadczyła, że nie ma orzeczonego rozvodu i złożyła nowy wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, w którym do składu rodziny wpisała ojca dziecka. Na tej podstawie dokonano nowych ustaleń. Powyższe nie miało jednak wpływu na ustalenia uprawnień w tej sprawie.

W celu ustalenia poprawności zawartych we wnioskach danych osobowych potwierdzających tożsamość wnioskodawców oraz członków ich rodzin, korzystano z usługi rejestru PESEL udostępnionej w ramach CSIZS Emp@tia. W Centralnej Bazie Beneficjentów weryfikowano informacje potwierdzające złożenie, bądź brak złożenia wniosków do innych gmin. Natomiast w Centralnej Aplikacji Rynku Pracy dokonywano weryfikacji danych o bezrobociu.

Jednostka kontrolowana, niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwała informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne

i należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia. Analogicznie pozyskiwano dane o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 17 ust. 1 ustawy.

Świadczenie wychowawcze przyznawano w jednostce kontrolowanej na pierwsze dziecko, jeżeli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 800 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, świadczenie przyznawano jeżeli wyżej wymieniony dochód nie przekraczał miesięcznie kwoty 1 200 zł. Stwierdzono, że osoby, którym przyznano świadczenia wychowawcze spełniały kryteria dochodowe, uprawniające je do otrzymania przedmiotowych świadczeń. Dochody wnioskodawców wyliczono w sposób prawidłowy z uwzględnieniem wysokości należnych podatków, składek społecznych, składek zdrowotnych oraz dochodów uzyskanych i utraconych.

W 15 sprawach świadczenia wychowawcze przyznano na okres świadczeniowy. W pozostałych 5 sprawach zakończonych wydaniem decyzji (GOPS.5711.47.2018 z dnia 02.07.2018 r., GOPS.5711.246.2018 z dnia 24.09.2018 r., GOPS.5711.151.2018 z dnia 29.08.2018 r. GOPS.5711.9.2019 z dnia 04.02.2019 r. oraz GOPS.5711.15.2018 z dnia 19.02.2018 r.) świadczenia przyznano na okres krótszy niż świadczeniowy. Przyznanie świadczeń na okres krótszy niż świadczeniowy miało swoje uzasadnienie. W pierwszych dwóch przypadkach w rodzinach urodziło się drugie dziecko – 11 czerwca 2018 r. w pierwszej sprawie i 11 września 2018 r. w drugiej sprawie. W kolejnej sprawie świadczenie na pierwsze dziecko przyznano do 30 kwietnia 2019 roku – z uwagi na ważność orzeczenia o niepełnosprawności. Natomiast w dwóch ostatnich sprawach świadczenia przyznano, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu świadczeniowego. Tak więc w pierwszej sprawie od 1 stycznia 2019 roku do 30 września 2019 roku (wniosek wpłynął 15.01.2019 r.) a w drugiej od 1 lutego 2018 roku do 30 września 2018 roku (wniosek wpłynął 19.02.2018 r.).

Badane wnioski rozpatrzono w sposób prawidłowy, za wyjątkiem 1 sprawy, zakończonej wydaniem decyzji numer GOPS.5711.139.2018 z dnia 29.08.2018 r. Jednakże należy nadmienić, że powstałe uchybienie poprawiono jeszcze w trakcie trwania kontroli wyliczając prawidłowo dochód w rodzinie, który nie miał wpływu na ustalone uprawnienia.

W 18 skontrolowanych sprawach ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego nastąpiło w terminie określonym w art. 21 ust. 4, 5 oraz 5c ustawy. W pozostałych 2 przypadkach, w których wnioski wpłynęły odpowiednio 19.02.2018 r. i 25.06.2018 r., postępowanie w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego zostało przeprowadzone w miesięcznym terminie, zgodnie z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej k.p.a.).

Świadczenia wychowawcze przyznano w kwocie 500 zł miesięcznie na okres świadczeniowy od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r. (w 5 sprawach) oraz na nowy okres świadczeniowy od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r. (w 10 sprawach), a także w uzasadnionych przypadkach na okres krótszy niż świadczeniowy – dotyczyło to 5 badanych spraw, z tym, że w 2 sprawach świadczenie wychowawcze było wypłacone za niepełny miesiąc, w sytuacji kiedy w rodzinie miało miejsce urodzenie się dziecka.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej oraz dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego. Ponadto

poddane kontroli akta nie dotyczyły opieki naprzemiennej obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub w rozłączeniu.

Badane decyzje administracyjne w sprawach przyznania prawa do świadczenia wychowawczego wydano w jednostce kontrolowanej zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a. Decyzje zawierały w szczególności oznaczenie organu właściwego, tj. Wójta Gminy Szydłowo, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Zawierały w pouczeniu informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń oraz informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. Akty te doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a. Niemniej jednak stwierdzono niżej opisane uchybienia.

W 5 decyzjach (spośród 20 badanych) o numerach: GOPS.5711.47.2018 z dnia 02.07.2018 r., GOPS.5711.246.2018 z dnia 24.09.2018 r., GOPS.5711.15.2018 z dnia 19.02.2018 r., GOPS.5711.9.2019 z dnia 04.02.2019 r. oraz GOPS.5711.151.2018 z dnia 29.08.2018 r. uchybiono zasadom art. 107 k.p.a., ponieważ przyznano świadczenia wychowawcze w niższej wysokości (w 2 sprawach) oraz na niepełny okres świadczeniowy (w 3 sprawach) a nie powołano dokładnie podstawy prawnej w tychże decyzjach administracyjnych. I tak w 2 pierwszych decyzjach nie przywołano w podstawie prawnej art. 5 ust. 2 ustawy a w kolejnych 3 odpowiednio art. 18 ust. 2 i ust. 4 ustawy.

19 decyzji (na 20 badanych) wydanych po 31 maja 2017 r. nie zawierało w pouczeniu informacji o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Wszystkie poddane kontroli decyzje nie zawierały także informacji o terminie wypłaty świadczeń. W 7⁴ decyzjach przyznających prawo do świadczenia, w podstawie prawnej, nie powołano także art. 27 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym decyzje przyznające świadczenia wychowawcze są natychmiast wykonalne oraz nie zawarto w treści tych decyzji informacji, że są natychmiast wykonalne. Natomiast w 5⁵ decyzjach przyznających prawo do świadczenia, powołano co prawda w podstawie prawnej art. 27 ust. 3 ustawy, ale nie zawarto w treści decyzji informacji, że są one natychmiast wykonalne.

Niezależnie od powyższego decyzja oznaczona jako: GOPS.5711.389.2018 z dnia 16.10.2018 r. została nieprawidłowo doręczona stronie postępowania, ponieważ na kopii decyzji widniał jedynie podpis osoby odbierającej decyzję bez wskazania daty jej doręczenia, co jest niezgodne z art.46 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Natomiast druga decyzja o numerze GOPS.5711.9.2019 z dnia 04.02.2019 r. została prawidłowo, za pośrednictwem operatora pocztowego, wysłana do wnioskodawcy, jednakże do dnia zakończenia kontroli, nie wróciło jeszcze potwierdzenie odbioru.

⁴ Decyzje administracyjne o numerach: GOPS.5711.246.2018 z dnia 24.09.2018r., GOPS.5711.9.2019 z dnia 04.02.2019 r., GOPS.5711.168.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.85.2018 z dnia 20.08.2018 r., GOPS.5711.150.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.57.11.134.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.111.2018 z dnia 24.08.2018 r.

⁵ Decyzje administracyjne o numerach: GOPS.5711.139.2018 z dnia 29.08.2018 r., GOPS.5711.93.2017 z dnia 17.08.2017 r., GOPS.5711.393.2018 z dnia 16.10.2018 r., GOPS.5711.15.2018 z dnia 19.02.2018 r., GOPS.5711.47.2018 z dnia 02.07.2018 r.

Analiza zatwierdzonych do wypłaty list wypłat wykazała, że świadczenia wychowawcze we wszystkich sprawach wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia wychowawcze wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 21 ust. 1 ustawy, a w przypadku wniosków złożonych na nowy okres świadczeniowy, w miesiącach: sierpień, wrzesień oraz styczeń zgodnie z art. 21 ust. 4, ust. 5 i ust. 5c ustawy.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pan jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie oraz pracownik realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana jako kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowie do podjęcia następujących działań:

1. Kompletować dokumentację spraw zgodnie z przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz obowiązującego od dnia 1 sierpnia 2017 r. rozporządzenia wykonawczego do ustawy, tj. wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego rozpatrywać po dokładnym i prawidłowym ich wypełnieniu oraz dołączeniu wymaganych w danej sprawie dokumentów. Natomiast w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub braków, wzywać wnioskodawców, na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ww. ustawy, do poprawienia lub uzupełnienia wniosku lub uzupełnienia brakujących dokumentów.
2. Decyzje administracyjne wydawać z większą starannością i rzetelnością, w szczególności zawierać informacje o terminie i sposobie wypłaty świadczeń. W podstawie prawnej, wskazywać precyzyjnie przepisy prawa mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie, które odnoszą się bezpośrednio do sytuacji osoby uprawnionej i przyznanej formy świadczenia. Natomiast w pouczeniu decyzji zamieszczać informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a Kodeksu postępowania administracyjnego.
3. Decyzje administracyjne prawidłowo doręczać stronom, tj. z zachowaniem przepisu art. 46 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Wiesław Boczkowski
Wójt Gminy Szydłowo